

Letur tingið Framtaksgrunnin fara fyrri bakka:

Ein vanlukka fyri landið

-Tað er meiningsleyst, og tað er ábyrgdarleyst og eg nokti at trúgva, at tingið fer at lata Framtaksgrunnin fara fyrri bakka. Tað verður ein vanlukka fyrri Føroyar, og úrslitið verður, at fiskivinnan fer á útlendskar hendur sigur Edmund Joensen, lögmaður í samrøðu við Sosialin. Vil fólkalokkurin ikki vera við, so roknar hann við, at andstøðan fer at samtykkja uppskotið

JAN MÜLLER

Áðrenn Edmund Joensen, lögmaður fór á almenna vitjan í Noregi í gjár, hevði hann lagt síðstu hond á eitt uppskot at leggja fyrri tingið um at fáa Framtaksgrunnin meiri eginpening.

Rættligt rumbul hevur longu tikið seg upp um hetta málið, og fólkalokkurin hevur boðað frá, at hann ikki úttan víðari fer at atkvøða fyrri uppskotinum. Hann fer at taka støðu til málið í tinginum. Tað hevur eisini ljóðað, at tað er ikki óhugsandi, at fólkalokkurin vil lata grunnin fara á heysin.

Edmund Joensen, lögmaður sigur við Sosialin, at talan er bert um eina konvertering, og at nýggir pengar skulu ikki til.

Støðan er tann, at Framtaksgrunnurin hevur litið av eginpeningi, samtíðis sum hann hevur nógv av láns-peningi. Grunnurin er at meta sum ein ognari og er hann undir sera strongum reglum. Tá so okkurt av feløgnum hjá honum verður minni vert, so má grunnurin justera sína ogn beinanvegin. Tá tað so verður konstatarað, at Fiskasølan er minkað í virði, so má hetta justerast í grunninum. Men tað merkir ikki, at eitt einstaka nýtt oyra skal setast í. Talan er um eina tekniska regluleg og einki meira. Tað snýr seg als ikki um at útvega nýggjar pengar men um at gera grunnin solventan aftur. Hann hevur bert 2 mill. kr. í eginpeningi sigur lögmaður og vísir á, at hetta er so nakað, sum vit øll hava vitað, nevniliga at virkini hava brúk fyrri eini innkoyringartíð uppá trý ár.

Tað er bara tingið, sum kann konvertast til eginpening. Deadline tvs. síðsta freist fyrri at gera hetta er 11. november. Framtaksgrunnurin kann rætt og slætt ikki vera insolventur longur enn til tá. Edmund Joensen sigur tað tí vera sína skyldu sum lögmaður at leggja málið fyrri tingið.

Saman við uppskotinum hevur hann lagt upplýsingar við, eitt nú tað, sum teir dagførðu roknskapirnar fram til juli í ár vísir. Lögmaður sigur, at málið annars

er væl lýst í Tinganesi. Tað hevur verið tvær ferðir fyrri á landsstýrisfundum, tvær ferðir í lítulusamgongu og eina ferð á formellum fundi.

Hetta er so tað, sum skal gerast her og nú. Men tað, sum vit hava bundið okkum til at gera uppá longri sikt, er, at tá grunnurin er trý ár, so skal hann endurskoðast. Hetta skal gerast saman við forsætisráðharranum. Harumframt skal nevnd veljast av nýggjum. Tað er í januar. Lögmaður heldur, at hesi tingini nú verða blandað saman, og tað er als ikki neyðugt.

Hann hevur annars boðað frá, at reglugerðin fyrri grunnin verður broytt soleiðis, at undantaksreglan, har Framtaksgrunnurin einsamallur kann keypa fyrirtøkur, verður tikin burt, og har bert høvuðsreglan verður galdandi, har Framtaksgrunnurin er ein minnilutapartaigari.

Lögmaður sigur, at tað ber til at gera hetta, tí tá Framtaksloysnin varð gjørd í síni tíð høvdu vit eitt samfelag í álvarsligari kreppu, sum gjørdi, at brúk var fyrri slíkum krepputiltekum, bæði viðvíkjandi Fiskasølu og Fiskavirking.

Ein vanlukka

-Men at hugsa sær til at ganga so vit sum fólkalokkurin sigur seg vilja gera tvs. at lata grunnin fara fyrri bakka, er einki minni enn ein vanlukka fyrri landið. Hetta vita øll. Eg trúgvi ikki, at tingið fer at góðtaka, at Framtaksgrunnurin fer fyrri bakka. Tað er tað saman sum at siga, at tú skal stæða øllum virkjnum í Havn, á Tvøroyri, í Runavík, á Eiði, í Vestmanna, í Vágum osfr.

-Men hvat nú um fólkalokkurin veruliga letur Framtaksgrunnin fara - kanskt tú so halda fram við at sita í eina samgongu saman við fólkalokkurin!

-Eg havi tað tiltrúgv, at tingið fer at gera tað, sum er neyðugt. Vit hava annars alla tíðina kent fólkalokksins støðu í hesum málinum. Tað kemur sum so ikki nakað nýtt.

Lögmaður sigur tó, at tað ber til at arbeiða saman við fólkalokkurinum eisini um hann tekur avgerð um at boykotta grunnin. -Og tá flokkurin ikki forðar fyrri, at málið verður lagt fyrri tingið, so er tað tí, at hann góðtekur, at tað er tingið, sum avger hetta málið.

Andstøðan

Vit spurdu lögmann, um vandi ikki er fyrri, at andstøðan á tingi fer at sýta fyrri at vilja hjálpa samgonguni við einum trupulleika, sum hon ikki kann semjast um - og er tað ikki náttúrligt, at andstøðan fer at siga, at hetta er nakað, sum landsstýrið sjálvt má fáa uppá pláss!

-Var tað fyrr, so kundi tað verið so. Men nú vit hava fingið eina nýggja stýris-kipan er hetta alt broytt. Flokkarnir, sum settu Framtaksgrunnin á stovn í síni tíð, eru enn í tinginum og tá hetta er eitt so álvarsligt mál, má ein rokna við, at tingið fer at viðgera tað sakliga og ikki brúka tað politiskt.

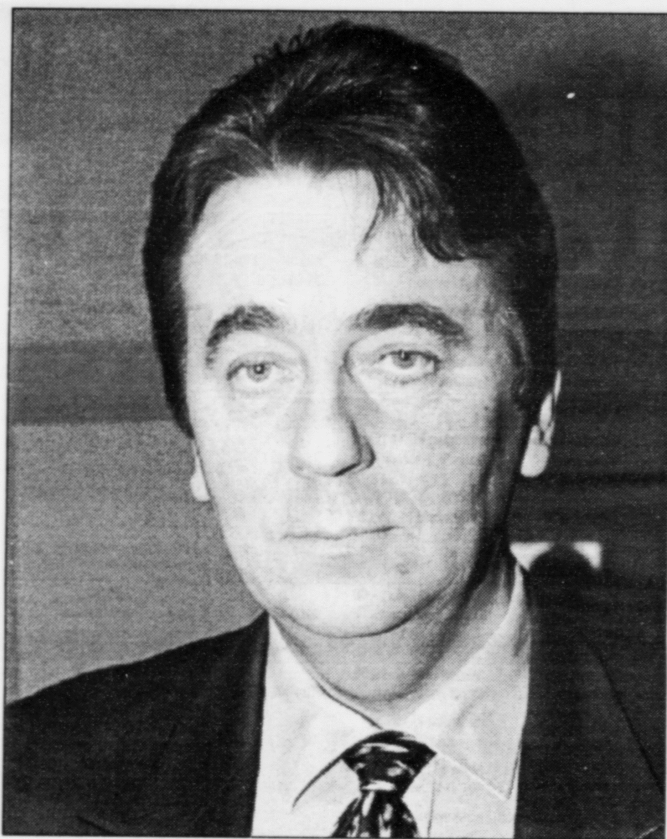
Uppá fyrispurning hvøjar avleiðingar tað fær, um málið ikki verður samtykt í tinginum sigur lögmaður, at hann kann ikki hugsa sær, at tingið fer at fella tað.

-Men tað er púra ábyrgdarleyst, um tingið kortini fer at fella málið, tí tað verður talan um eina vanlukku fyrri Føroyar.

Edmund Joensen sigur, at vit vita, hvat tá møgulega fer at henda og sum var við at henda, tá Framtaksgrunnurin kom inn í myndina.

-Tann strategiska fiskivinnan fer á útlendskar hendur, bæði íslendskar, bretskar og danskar, og tað er væl ikki tað vit ynskja. Men hetta er alternativt.

Lögmaður vísir annars á, at talan er um eina normalisering, sum nú fer fram. Tíðin er nógv broytt. Gamla Fiskavirking, sum varð gjørd, áðrenn Framtaksgrunnurin kom inn í myndina, átti øll virkini og forðaði fyrri, at tey komu út aftur á privatar hendur. Nú fer so ein normalisering fram við tað, at 12 virki eru farin út til privatar. Tíverri

Edmund Joensen, lögmaður setir nú sítt álit til andstøðuna á tingi

er tað so ikki tann stóri áhugin fyrri at keypa tey. Nøkur eru leigað og okkurt keypt. Men tað sær út til, at almennur peningur skal til har eisini. Eitt dømi er ætlanin á Sandi.

-So talan er ikki um nakra lætta uppgávu. Hetta er nakað, sum føroyingar mugu sigga sum eitt neyðugt tiltak, eftir at tann ringasta kreppan er av. Hetta er sum so ein neyðugur liður í normaliseringini, og tað nyttar ikki nú at sleppa endanum og lata alt fara. Tað trúgvi eg heldur ikki, at tingmenn finna seg í sigur lögmaður og leggur aftrat.

-Lata vit kortini grunnin fara, so fer prosessin í gongd, og alt skal avviklast. Tað kann tá taka fleiri ár og er púra meiningsleyst. Tað er eftir minni tykki ein óhugsandi møguleiki.

Lögmaður leggur annars stóran dent á, at tað aktuella málið snýr seg bert um eina konvertering. Tað snýr seg ikki um persónar ella nevnd. Tann politiska viðgerðin av grunninum fer at koma seinni.

Eginkapitalur manglar alla staðni

Men hvat sigur lögmaður til tær atfinningar, sum eru komnar frá eitt nú virkinum á Kósini og fiskavirkinum í Gøtu móti at bjarga Framtaksgrunninum á henda hátt!

-Vit eru ikki einsamallir í verðini men eru uppi í móti sera sterkum kreftum í Íslandi, Noregi, Bretlandi og Danmark, og tað eru serliga feløg og fyrirtøkur, sum hava nógvan eginkapital, nakað,

sum nettup er trupulleikin hjá føroyskari vinnu. Hon hevur ikki nokk av egin-kapitali og tí so litið ment, og júst tað er Framtaksgrunnurin ætlaður at bøta um. Hann er gjørdur fyrri at seta eginkapital í fyrirtøkur, soleiðis at tær kunnu hava ein møguleika at kappast um rávørna. Tað er nógv ringt, at so nógvur fiskur fer av landinum. Hevur ein so ikki tann neyðuga eginpeningin í fyrirtøkuni, soleiðis at ein kann vera við í kappingini og keypa og virka fisk, so verður avleiðingin, at enn meira fiskur fer av landinum.

Lögmaður nevnr sum dømi um, hvat aðrir gera, Royal Greenland, sum hevur kanska meira enn 300 mill. kr. í eginpeningi. Tað er styrkin í fyrirtøkum, sum avger, hvussu nógv virksemi er í landinum.

Lögmaður hevur annars tiltrúgv til, at tað fer at ganga betur hjá Fiskasøluni, nú hon hevur slept sínum ætlanum í fremmandum londum so sum Kina og Íslandin er farin at leggja seg eftir okkara egna fiski.

-Men sær tað ikki svart út fyrri føroyskari fiskivinnu og vinnu sum heild?

-Tað hevur altíð verið trupult at vera í fiskivinnu í Føroyum. Tað hevur tað eisini verið í øðrum londum. Teir, sum klára seg, eru teir, sum hava nokk av eginpeningi, og tað er júst hetta, sum hevur manglað í føroyskum vinnulívi. Framtaksgrunnurin er gjørdur fyrri nettup at bøta uppá hetta. Tað stendur øllum fritt at søkja grunnin.

Lögmaður sigur annars, at ein orsök til støðuna í dag er tann, at tað eru ov nógvir um at veidda fiskin og ov nógv um at virka hann. Tað verður ov litið til hvønn. Og tá vinnan er so ótrygg vil eingin vága pengar heldur.

Vit kunnu ikki gevast

-Men kann ein ikki skilja fólki, at tey ikki vilja seta pengar í eitt vinnulív, sum ikki ber seg kortini?

-Tað er rætt. Men ein kann so kasta frá sær ella trúgva uppá, at tað er møgulegt at gera tað uppá aðrar mætar, og tað er m.a. fyrri at røkka hesum máli, at Framtaksgrunnurin er gjørdur. Tað er so ikki rætt at geva upp.

-Tað eru tey, sum siga, at verandi fiskivinna kann ikki føða meira enn 25.000 fólk!

-Vit hava ov nógv skip í mun til tað, sum vit fiska. Sama er galdandi við virkjnum. Tað er ov litið av fiski til so nógv virki. Fiskivinnan á heimaleiðum ber bara eitt vist til skipini og til virkini, og tí er at finna alternativar vinnur.

Lögmaður vísir á, at vit hava funnið enn eitt bein at ganga á í alivinnuni, og eitt triðja bein, sum er við at fáa týðning, er ferðavinnan, og so vónar hann, at vit kunnu skipa so væl fyrri, at vit eisini kunnu fáa eina oljuvinnu.